

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

Ο ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ (Ο.Γ.Α.)

Υπό τοῦ κ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΠΕΡΝΑΡΗ

Διοικητοῦ τοῦ Ὁργανισμοῦ Γεωργικῶν Ἀσφαλίσεων

I. Ἱστορικὸν

Ἀπὸ μακροῦ εἶχεν ἐπισημανθῆ τὸ γεγονός ὅτι ἐν Ἑλλάδι ἡ κοινωνικὴ ἀσφάλις ἢ ἀσφάλεια γενικώτερον, ἡσκεῖτο μόνον εἰς τὸν ἀστικὸν τομέα. Ἦδη ἐχρονολογεῖτο ἀπὸ τοῦ 1836 ἡ σύστασις τοῦ Ναυτικοῦ Ἀπομαχικοῦ Ταμείου καὶ τούτου ἠκολούθησεν ἡ ἴδρυσις ἑκατοντάδος πάσης μορφῆς ἀσφαλιστικῶν Ὁργανισμῶν, ἐξασφαλιζόντων ἀσφαλιστικὰς παροχὰς ἀκόμη καὶ εἰς τάξεις θεωρουμένας κατ' ἐξοχὴν οἰκονομικῶς ἰσχυρὰς (ἐμπόρους, μηχανικοὺς κτλ.). Σταθμὸν εἰς τὴν τοιαύτην ἐξέλιξιν ἀπετέλεσεν ἡ ἴδρυσις, διὰ τῶν νόμων 5733/1932 καὶ 6298/1934, τοῦ Ι.Κ.Α., τὸ ὁποῖον ὑποχρεωτικῶς καὶ αὐτοδικαιῶς ἐκάλυψε πλέον ἅπαντας τοὺς ἐργαζομένους ἰδιωτικοῦ δικαίου, τοὺς παραμένοντας ἐκτὸς καλύψεως. Κατὰ τὸ ἔτος 1960 διὰ κοινωνικο-ασφαλιστικὰς δαπάνας διετίθετο ποσὸν περίπου 10% τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ποσοστὸν ὑψηλὸν καὶ ἀνάλογον πρὸς τὸ ἰσχύον εἰς ἄλλα προηγμένα κράτη, *μὲ τὴν βασικὴν ὁμῶς διαφορὰν ὅτι τοῦτο διετίθετο ἐν Ἑλλάδι, μόνον διὰ τὸν ἀστικὸν πληθυσμόν.* Διὰ τοὺς ἀγρότας ἔθεωρεῖτο ἐπαρκῆς ἡ ἀσκουμένη πολιτικὴ προστασία διὰ τῶν τιμῶν ἀσφαλείας, δι' ὧν τὸ κράτος δι' ὠρισμένα, κύρια προϊόντα, ἐξησφάλιζεν ὑπὲρ τῶν ἀγροτῶν εἰσόδημα ἀνώτερον ἐκείνου πού θά ἐξησφαλίζετο, ἐὰν ἐλειτούργουν αὐστηρῶς οἱ νόμοι τῆς ἀγορᾶς.

Ἡ κρινομένη ὡς ἀνυπέβλητος δυσχέρεια ἀκόμη καὶ παρ' ἐκείνων (συνήθως θεωρητικῶν ἢ πολιτικῶν κύκλων), οἱ ὁποῖοι διεπίστωνον τὴν ἄδικον μεταχείρισιν τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, τοῦ καλύπτοντος ποσοστοῦ ἄνω τοῦ 50%, ἦτο *ἡ ἀπουσία ἐργοδότης δυναμένου νὰ συνεισφέρει.* Λόγω τῆς κατατμήσεως τοῦ ἀγροτικοῦ κλήρου, συνεπεία τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν μεγάλων κτημάτων, οἱ Ἕλληνες ἀγρόται εἶναι, ὡς γνωστόν, μικροῖδιοκτῆται γεωργικῶν ἐκμεταλλεύσεων, εἴτε κτηνοτρόφοι, ἐργαζόμενοι αὐτοπροσώπως καὶ οἰκογενειακῶς, καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις σπανίως χρησιμοποιοῦντες ἀγροεργάτας. Ὡς ἐκ τούτου ἐτίθετο ἐκ μέρους τῶν ἀντιφρονούντων, τὸ μέγα ἐρώτημα ποῖος θά ἔφερε, κυριώτατα, τὸ βᾶρος τῆς καλύψεως αὐτῶν, ὅταν ὡς εἶναι γνωστόν, εἰς τὸ Ι.Κ.Α. λ.χ. τὸ βᾶρος φέρει κατὰ τὰ $\frac{2}{3}$ ὁ ἐργοδότης καὶ κατὰ τὸ $\frac{1}{3}$ ὁ ἐργαζόμενος. Οὕτε ἠδύνατο κανεῖς νὰ ὑποστηρίξη ὅτι

θά ἦτο δυνατὴ ἡ εἰσπραξις ἀξιολόγου ἀμέσου εἰσφορᾶς παρὰ τῶν ἀγροτῶν, ὅταν εἶναι γνωστὴ καὶ βάσει διεθνῶν στοιχείων ἡ μειωμένη ἱκανότης εἰσφορᾶς αὐτῶν, λόγῳ τοῦ χαμηλοῦ μέσου οἰκογενειακοῦ εἰσοδήματος, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἀστικὸν τοιοῦτον, σπανίως ὑπερβαίνοντος τὸ ἡμισυ τοῦ δευτέρου.

Πέραν τούτου, λόγῳ τῆς διασπορᾶς τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ εἰς 6.000 δήμους καὶ κοινότητες, προέβαλλεν ὡμῶς ἐν πελώριον *ὀργανωτικὸν πρόβλημα*, ἐκτὸς τοῦ μνημονευθέντος οἰκονομικοῦ. Πρόβλημα τὸ ὅποιον, ἐὰν ἐφηρμόζοντο κλασσικὰ ὀργανωτικὰ σχήματα, θὰ ἐπελύετο, ἐνδεχομένως διὰ δημιουργίας γραφειοκρατικοῦ μηχανισμοῦ, ποῦ θὰ ἀπερρόφα μέγα μέρος τῶν ἐσόδων.

Ἡ ἀνωτέρω ἐπιχειρηματολογία περικλείει τόσον ἰσχυρὰς πλευράς, ὥστε ἀκόμη καὶ σήμερον, διεθνῶς, πλὴν τῆς Ἑλλάδος, *οὐδεμία ὑπανάπτυκτος ἢ ἀπὸ ἀνάπτυξιν» χώρα, μὲ ἀγροτικὸν πληθυσμὸν γύρω ἢ ἀνω τῶν 50 %*, ἐθέσπισε *καθολικὴν κοινωνικὴν ἀσφάλειαν ὑπὲρ τῶν ἀγροτῶν*.

Πάντως βῆμα ἀξιόλογον ἀπετέλεσεν ἐν Ἑλλάδι, ὅσον ἀφορᾷ τὴν περίθαλψιν ἀσθενεῖας; ἡ διὰ τοῦ νόμου 3487/1955 ἐξουσιοδότησις τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας ἱδρύσεως ἰατρείων ἐν τῇ ὑπαίθρῳ, διὰ τὰ ὅποια πρὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ο.Γ.Α. ἐδαπανῶντο περὶ τὰ 100 ἑκατομμύρια δραχμαὶ ἐτησίως.

Μὲ τὴν προϊούσαν ὁμως ἐπέκτασιν τῶν κοινωνικῶν παροχῶν, συνετεία τοῦ αὐξανομένου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἐν τῷ πλαισίῳ νομισματικῆς σταθερότητος, ἡ δυσμενὴς διαφορικὴ μεταχείρισις τοῦ ἐλληνικοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ ἐξ ἀπόψεως κοινωνικοασφαλιστικῆς πολιτικῆς κατέστη ἐμφανεστέρα, ἐπισύρασα τὴν προσοχὴν τοῦ πολιτικοῦ κόσμου καὶ ἀπετέλεσε τὸ κυριώτερον ἀντεπιχείρημα κατὰ τῶν θεωρούντων ὡς πρόωρον τὴν ἐπέκτασιν τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλείας εἰς τὸν ἀγροτικὸν χῶρον. Εἰς τὸν κ. Γ. Παπανδρέου πάντως ἀνήκει ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἱστορικὴ πρωτοβουλία, ὅτι ἔφερε τὸ θέμα μετὰ πάθους καὶ ἐπιμονῆς ἐκτὸς τῆς Βουλῆς καὶ τελικῶς ἐν τῇ Βουλῇ κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1960, καταθέσας σχετικῶς καὶ πρότασιν νόμου περὶ συνταξιοδοτήσεως τῶν ἀγροτῶν, μὲ συνολικὴν δαπάνην 500 ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Τὸ πρόσθετον ἐπιχείρημα τῆς προτάσεως Παπανδρέου ἦτο, ὅτι τὸ ἐν λόγῳ ποσὸν ἰσοῦτο πρὸς τὴν κοινωνικὴν εἰσφορὰν (φορολογίαν), ἣτις διετίθετο ὑπὲρ τῶν Ὀργανισμῶν Κοινωνικῆς πολιτικῆς τοῦ ἀστικοῦ τομέως τῆς χώρας. Διὰ λόγους λοιπὸν ἴσης μεταχείρισεως, ὕπεσθήριξε, ὧφειλε τὸ κράτος νὰ ἐξέυρη διὰ κοινωνικῶν πόρων, τουλάχιστον ἀνάλογον ποσὸν καὶ ὑπὲρ τῶν ἀγροτῶν.

Συνέπεια τῆς γενικῆς ἀναγνωρίσεως τῆς ἀνάγκης, ὅτι πέραν τῶν τιμῶν ἀσφαλείας ὑφίστατο ἔντονος ἐπιταγὴ λήψεως μέτρων κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως ὑπὲρ τῶν ἀγροτῶν καὶ ἰδιαιτέρως ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἔζων ἐκτὸς τοῦ οἰκονομικοῦ κυκλώματος (ὄρειοι πληθυσμοὶ κτλ.), ἦτο ἡ ἐπιψηφίσις τοῦ νόμου 4169/1961 καὶ ἡ βάσει αὐτοῦ σύστασις τοῦ Ο.Γ.Α., ἐπὶ εὐρυτέρας βάσεως τῆς ἀρχικῶς συζητηθείσης, οὐτινος ἡ λειτουργία ἤρχισεν ἀπὸ τῆς 1ης Αὐγού-

του 1961 (1). Η σύσταση και λειτουργία του Ο.Γ.Α. αποτελεί μίαν ακόμη απόδειξιν ότι αἱ κοινωνικαὶ μεταρρυθμίσεις γίνονται ἀρχικῶς μὲ ἄλματα καὶ ἐν συνεχείᾳ ὀλοκληροῦνται ἐξελικτικῶς.

II. Οἱ τρεῖς κλάδοι παροχῶν

Ὁ Ο.Γ.Α. καλύπτει ἐν τρίπτυχον κινδύνων, περιλαμβάνων :

Α') *Κλάδον ἀσφαλίσεως γήρατος*, διὰ τοὺς ἄγοντας ἡλικίαν ἄνω τῶν 65 ἐτῶν ἀγρότας καὶ ἀγρότιδας. Δαπάνη συνταξιοδοτήσεως ἔτους 1964 δραχμαὶ 1.020 ἑκατομμύρια.

Β') *Κλάδον ἀσφαλίσεως ἀσθενείας*, διὰ τῆς χρηματοδοτήσεως 1.298. Ὑγειονομικῶν σχηματισμῶν τῆς ὑπαίθρου μὲ 1:280 ἰατροὺς, 679 μαῖας καὶ 529 νοσοκόμους (1963). Ἡ διοίκησις τοῦ κλάδου τούτου ἀσκεῖται διὰ τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας, ἀλλ' ἡ χρηματοδότησις διενεργεῖται ὑπὸ τοῦ Ο.Γ.Α., διαθέτοντος διὰ τὴν ἀνοικτὴν περίθαλψιν τοῦ ἔτους 1964, 225 ἑκατομμύρια, καί,

Γ') *Κλάδον ἀσφαλίσεως γεωργικῆς παραγωγῆς κατὰ χαλάζης καὶ παγετοῦ*. Τὸ ποσοστὸν καλύψεως τῶν ἐκ χαλάζης ζημιῶν, εἰς πλήρη καταστροφήν, φθάνει τὸ 68 % καὶ ἐκ παγετοῦ τὸ 44 %. Σημειωτέον ὅτι ὁ κλάδος οὗτος ἀποτελεῖ ἐντελῶς ἰδιότυπον θεσμόν, διότι οὐδαμοῦ διεθνῶς ἀπετολήθη ἡ κάλυψις ἀπάσης τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς (3.000.000 καλλιεργητικὰ καὶ μονάδες—κτῆματα), ἀνευ ἀσφαλίστρου, ἀνευ συμβολαίου καὶ ἀνευ καθορισμοῦ κοινοικῶν καὶ ἀτομικῶν ἀνωτάτων ὁρίων ἀποζημιώσεως. Διὰ τὸν κλάδον αὐτὸν προβλέπεται ἔτησίᾳ δαπάνη 150 ἑκατομμυρίων δραχμῶν.

Οἱ τρεῖς κλάδοι συνολικῶς παρέχουν ἔτησίως εἰς τοὺς ἀγρότας, κατὰ τὸν προϋπολογισμόν τοῦ 1964, 1.395 ἑκατομμύρια, ἀνευ οὐδεμιᾶς καταβολῆς αὐτῶν, κατόπιν τῆς καταργήσεως τῆς ἀμέσου εἰσφορᾶς τῶν ἀγροτῶν ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1964 (αὕτη ἰσοῦτο πρὸς τὸ 18 % τῶν ἔτησιων παροχῶν).

Ἡ εἰσοδηματικὴ μεταφορά, ἣτις διενεργεῖται ὑπὲρ τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου, λόγῳ τῆς ὑψηλῆς ροπῆς καταναλώσεως τῶν ἀγροτῶν, κρίνεται ὅτι δημιουργεῖ σημαντικὰ πολλαπλασιαστικὰ φαινόμενα, τονωνικὰ τῆς ζητήσεως τῶν ἐγχωρίων βιομηχανικῶν προϊόντων. Ἡ οὕτω πραγματοποιουμένη διεύρυνσις τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς ἀντισταθμίζει, οἰκονομικῶς, τὰς γενομένας ἐπιβαρύνσεις τοῦ ἀστικοῦ πληθυσμοῦ, ὡς συνόλου, ὑπὲρ τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου.

Ἰδιαιτέρως ἐφιστᾶται ἡ προσοχὴ τοῦ μελετητοῦ ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἀσφαλίσεως τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Ἡ κάλυψις αὕτη παραλληλίζεται πρὸς τὸν κίνδυνον τῆς ἀνεργίας τοῦ ἐργάτου τῆς πόλεως, διότι ἀντιστοίχος κίνδυνος εἶναι καὶ ἡ ἀπώλεια τῆς παραγωγῆς διὰ τὸν ἀγρότην. Αἱ παροχαὶ δὲ τοῦ κλάδου αὐτοῦ δὲν μετρῶνται μόνον μὲ τὸ ἀπόλυτον ὕψος τῆς διατιθεμένης δαπάνης. Διότι, προσθέτως δεόν νὰ συνεκτιμηθῇ — καὶ τοῦτο εἶναι ἀπεί-

1) Τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον φέρει ἡμερομηνίαν 18.11.1960 καὶ κατετέθη ἐν τῇ Βουλῇ ὑπὸ τοῦ τότε πρωθυπουργοῦ κ. Κ. Καραμανλῆ, συυπογραφέν καὶ παρὰ τῶν Ὑπουργῶν Οἰκονομικῶν καὶ Γεωργίας.

ρως σημαντικώτερον — τὸ πλέγμα ἀσφαλείας τὸ καλύπτουν ὅλους τοὺς παραγωγούς, ζημιωθέντας καὶ μὴ, διὰ τοὺς ὁποίους, ἐν περιπτώσει θεομηνίας, ἐγγυᾶται ὁ Ο.Γ.Α. τὴν μὴ ὀλοκληρωτικὴν ἀπώλειαν τῆς πιστωτικῆς των βράσεως.

Τέλος, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ὕψος τῶν παρεχομένων συντάξεων, τὸ ὁποῖον εἶναι χαμηλὸν ἐν σχέσει πρὸς τὰς παροχὰς τῶν ἐργατῶν τῆς πόλεως (950 ἑκατομμύρια τὸ ἔτος 1963 διὰ 359.000 συνταξιούχους — ἀνδρας καὶ γυναῖκας), δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι ἀνάλογος ὅξυς διαφορισμὸς παρατηρεῖται καὶ εἰς ἅπαντα τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη, ὅπου ὑφίστανται Ὁργανισμοὶ Ἀγροτικῆς συνταξιοδοτήσεως. Καὶ τοῦτο διὰ τὸν θεμελιώδη λόγον ὅτι διὰ τὸν ἐργάτην παντοῦ ἡ σύνταξις ἀποτελεῖ τὸ ἀποκλειστικὸν ἀναπλήρωμα τοῦ μισθοῦ του, δηλαδὴ τοῦ εισοδήματός του, ἐνῶ διὰ τὸν ἀγρότην ἀντιπροσωπεύει αὕτη συμπλήρωμα τούτου. Ὁ ἀγρότης, ἀσχέτως τῆς συνταξιοδοτήσεώς του, δύναται νὰ ἐργασθῇ ἄνευ ἐμποδίων ὀρίου ἡλικίας καὶ ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν του, ὡς καὶ πρότερον, ἐπὶ πλέον τὰ βασικὰ τρόφιμα, ἄνευ πληρωμῆς, ἐκ τῆς ἰδίας του παραγωγῆς (σίτος οἰκογενείας, γάλα, τυρὸς, λαχανικά).

III. Ἔσοδα

Ὁ Ο.Γ.Α., ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς λοιποὺς Εὐρωπαϊκοὺς ἀγροτικοὺς Κοινωνικοασφαλιστικοὺς Ὁργανισμοὺς, παρουσιάζει βασικὰς ἰδιοτυπίας, αἱ ὁποῖαι τὸν διαφορίζουν θεμελιωδῶς. Οὕτως, εἶναι ὁ μόνος Ὁργανισμὸς — ἀπὸ τῆς 1.1.1964 — ὅστις στερεῖται πόρων ἐξ ἀμέσου εισφορᾶς τῶν ἠσφαλισμένων καί, δεύτερον, εἶναι ὁ μόνος Ὁργανισμὸς, ὅστις ἀσφαλίζει ἐνιαίως τοὺς ἀγρότας κατὰ τῶν ἀνθρωπίνων κινδύνων (γῆρας — ἀσθένεια), εἰς τοὺς ὁποίους προστίθεται καὶ ἡ κάλυψις κλονισμοῦ τῆς οἰκονομίας των ἐκ χαλάζης καὶ παγετοῦ, δηλαδὴ τοῦ εισοδήματός των. Συνεπῶς πάντα τὰ ἔσοδα αὐτοῦ προέρχονται πλέον ἐκ κοινωνικῶν πόρων ἢ οἰοῖται κοινωνικῶν πόρων (ὅπως τὰ ἔσοδα ἐκ διακινήσεως, θεωρούμενα ὡς μικτῆς ὑφῆς).

Οὕτω διὰ τὸ ἔτος 1964 ἔχομεν :

α) Ἐκ κοινωνικῶν πόρων (φορολογία)	δρχ.	980	ἑκατ.
β) Ἐξ ἀποδόσεως 2 % ἐπὶ διακινουμένων ἀγροτικῶν προϊόντων καὶ καπνοῦ	»	315	»
	Σύνολον	»	1.295
γ) Ἐκ προσόδων περιουσίας	»	36	»
	Γενικὸν Σύνολον	»	1.331

Περαιτέρω ὅμως παροχαὶ τοῦ Ο.Γ.Α., ὅπως ἡ μελετωμένη ἐπέκτασις τῆς περιθάλψεως ἀσθενείας καὶ εἰς τὴν νοσοκομειακὴν νοσηλείαν (κλειστὴ περίθαλψις) — καταργουμένου βεβαίως τοῦ ἀπαραδέκτου καθεστῶτος τῶν πιστοποιητικῶν ἀπορίας — ἡ κάλυψις τῆς ἀναπηρίας, ἡ χορήγησις δώρου Πάσχα καὶ Χριστουγέννων κτλ., προϋποθέτουν εὐνοήτως, τὴν ἐξασφάλισιν νέων πόρων.

IV. Ὀργανωτικά μέθοδοι

Ὁ Ο.Γ.Α., ὡς ἀναγνωρίζεται καὶ διεθνῶς, ἐπέλυσε ἐπιτυχῶς βασικά ὀργανωτικά καὶ οἰκονομικά προβλήματα, ὡς τὰ ἐπισημανθέντα ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ παρόντος. Τοῦτο ὑπεγράμμισθη καὶ παρὰ τῶν Διεθνῶν Ὀργανισμῶν (Διεθνῆς Γραφεῖον Ἔργασίας, περιοδικὸν Ἀσφαλίσεως Argus τῆς 19.8.1962 κτλ.). Δι' αὐτὸ ὡς θεσμὸς ἀποτελεῖ ἀντικείμενον μελέτης, ὡς ὑπόδειγμα ἐφαρμογῆς, παρὰ ξένων ἐνδιαφερομένων χωρῶν καὶ ἐπιστημόνων. Χάρις εἰς τὴν τολμηρὰν ὀργανωτικὴν μεθοδολογίαν του, τὰ ἔξοδα τοῦ Ο.Γ.Α. εἶναι κάτω τοῦ 2% καὶ ἀπασχολεῖ προσωπικὸν μόνον 135 προσώπων (30.6.1964). Τοῦτο βασικῶς ἐπετεύχθη διὰ συστήματος, συνδυάζοντος τὴν ἄκραν συγκέντρωσιν τῶν δεδομένων ἐν τῇ Κεντρικῇ Διοικήσει πρὸς ἄκραν ἀποκέντρωσιν. Οὕτως ἐπετεύχθη ἡ ἀξιοποίησις τῶν ἀπωτάτων τοπικῶν «πληροφοριῶν», καὶ μέσῳ τῶν εἰρηνοδικῶν, τῶν κοινοτικῶν γραμματέων, ἀγροφυλάκων κτλ., καὶ ἡ ἐπεξεργασία τελικῶς τῶν προτυποποιημένων πληροφοριῶν δι' ἠλεκτρονικοῦ ὑπολογιστοῦ καὶ διὰ χρησιμοποίησεως 250 «προγραμμάτων». Προσθέτως ἡ Α.Τ.Ε., ἐπ' ἀμοιβῇ, προσφέρει ἀξιολόγους ὑπηρεσίας, διὰ τῆς χρησιμοποίησεως τῆς ὡς ταμιακοῦ μηχανισμοῦ.

* * *

Εἶναι αὐτονόητον ὅτι Ὀργανισμὸς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς, ὡς ὁ Ο.Γ.Α., καλύπτει τὰς ἀνάγκας 4.300.000 ἀγροτῶν, ἀντιπροσωπευόντων τὰ 52% τοῦ πληθυσμοῦ, μετὰ τὰ ἰδιότυπα προβλήματά των, ἀποτελεῖ θεσμὸν εὐρυτάτου μέλλοντος. Οἱ Ὀργανισμοὶ Κοινωνικῆς Πολιτικῆς εἰς τὰς συγχρόνους δημοκρατικὰς κοινωνίας, ἀφ' ἧς στιγμῆς λειτουργήσουν, δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ μόνον ἐπαυξανόμενας παροχὰς νὰ χορηγοῦν. Ἀφ' ἧς δὲ στιγμῆς ἐγένετο θεωρητικῶς ἀποδεκτὸν εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἐπιστήμην, ὅτι δὲν ὑφίσταται ὀργανικὴ ἀντίθεσις μετὰξὺ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἀσκήσεως διερευνομένης κοινωνικῆς πολιτικῆς, τὸ πρόβλημα ἐντοπίζεται εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τοῦ χρυσοῦ σημείου, ὥστε ἡ πρόοδος νὰ εἶναι συμπληρωματικὴ καὶ παράλληλος. Ἡ διαπίστωσις ὅμως τούτου, εὐνοήτως, δὲν εἶναι ἀπλῆ ὑπόθεσις καὶ ἀνήκει εἰς τὴν σφαῖραν τῆς πολιτικῆς ἢ ἐκάστοτε στάθμισις τοῦ τί κοινωνικῶς καὶ οἰκονομικῶς εἶναι ἐφικτόν.